

Briselē, 2026. gada 19. februārī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2022/0344 (COD)

14144/1/25
REV 1 ADD 1

ENV 1039
CLIMA 445
AGRI 499
FORETS 89
ENER 534
TRANS 474
CODEC 1560
PARLNAT

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

Temats: Padomes nostāja pirmajā lasījumā, lai pieņemtu EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVU, ar kuru groza Direktīvu 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā, Direktīvu 2006/118/EK par gruntsūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu un pasliktināšanos un Direktīvu 2008/105/EK par vides kvalitātes standartiem ūdens resursu politikas jomā

- Padomes paskaidrojuma raksts
- Padome pieņēmusi 2026. gada 17. februārī

I. IEVADS

1. 2022. gada 22. jūnijā Komisija pieņēma priekšlikumu Direktīvai, ar kuru groza Direktīvu 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā, Direktīvu 2006/118/EK par gruntsūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu un pasliktināšanos un Direktīvu 2008/105/EK par vides kvalitātes standartiem ūdens resursu politikas jomā ¹.
2. 2023. gada 24. janvārī notika apspriešanās ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju. Ekonomikas un sociālo lietu komiteja savu atzinumu par šo priekšlikumu pieņēma 2023. gada 22. februārī ².
3. 2024. gada 19. jūnijā Pastāvīgo pārstāvju komiteja pieņēma pilnvarojumu sarunām ar Eiropas Parlamentu ³.
4. 2024. gada 24. aprīlī Eiropas Parlaments pieņēma savu nostāju pirmajā lasījumā ar 452 balsīm par, 43 – pret un 83 – atturoties ⁴.
5. Notika četri dialogi: 2025. gada 28. janvārī, 20. maijā, 17. jūnijā un 23. septembrī. Prezidentvalsts savās sanāksmēs 2025. gada 14. maijā, 13. jūnijā un 17. septembrī ierosināja Pastāvīgo pārstāvju komitejai pārskatītas pilnvaras. Līdztekus politiskajiem dialogiem notika 34 tehniskas sanāksmes.

---

¹ 14265/22 + ADD 1-3.

² OV C 146, 27.4.2023., 41.–45. lpp.

³ 11383/24.

⁴ 10562/24.

6. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2025. gada 8. oktobrī veica teksta analīzi, lai panāktu vienošanos, un apstiprināja triaļoġu rezultātā tapušo kompromisa teksta galīġo redakciju ⁵. Apstiprinātais teksts tika izplatīts kā dokumenta 13706/25 pielikums.
7. Eiropas Parlamenta ENVI komiteja tekstu apstiprināja 2025. gada 21. oktobrī. Pēc tam tajā pašā dienā ENVI komitejas priekšsēdētājs nosūtīja vēstuli Pastāvīgo pārstāvju komitejas priekšsēdētājam, kurā norādīja, ka pēc tam, kad tekstu būs pārbaudījuši juristi lingvisti, viņš ieteiks ENVI komitejai un plenārsēdei pieņemt Padomes nostāju bez grozījumiem.

II. MĒRKIS

8. Komisija 2019. gadā veica ES tiesību aktu ūdens resursu jomā atbilstības pārbaudes izvērtējumu, kas aptvēra Ūdens pamatdirektīvu, Vides kvalitātes standartu direktīvu, Gruntsūdeņu direktīvu un Plūdu direktīvu ⁶. Atbilstības pārbaudē tika secināts, ka, lai arī tiesību akti kopumā atbilst nolūkam, tos joprojām var uzlabot attiecībā uz ķīmiskā piesārņojuma problēmas risināšanu.
9. Šā priekšlikuma, ar ko groza Ūdens pamatdirektīvu, Gruntsūdeņu direktīvu un Vides kvalitātes standartu direktīvu, mērķis ir atjaunināt šo direktīvu pielikumus, kuros ietverti piesārņojošo vielu saraksti un kvalitātes standarti, uzlabot ķīmisko vielu maisījumu monitoringu, racionalizēt turpmākos atjauninājumus saskaņā ar zinātniskajiem konstatējumiem, uzlabot piekļuvi datiem, to pārredzamību un atkalizmantošanu un noteikt jaunus standartus virknei potenciāli problemātisku vielu.

---

⁵ 13321/25.

⁶ 15101/19 + ADD 1.

III. PADOMES NOSTĀJA PIRMAJĀ LASĪJUMĀ – ANALĪZE

10. Balstoties uz Komisijas priekšlikumu, Parlaments un Padome risināja sarunas, lai panāktu vienošanos posmā, kad tiek apstiprināta Padomes nostāja pirmajā lasījumā. Padomes nostājas projekta teksts pilnībā atbilst kompromisam, par kuru vienojušies abi likumdevēji.
11. Lai atvieglotu sarunas, politiskie jautājumi tika sagrupēti piecās kopās: a) novērojamo vielu saraksti, b) monitorings, c) ziņošana, d) vielas un e) horizontāli jautājumi. Vienošanās, kas panākta dialogā 2025. gada 23. septembrī un atspoguļota Padomes nostājā pirmajā lasījumā, ietver šādus **galvenos politiskos jautājumus**:

a) Novērojamo vielu sarakstu kopa

12. Novērojamo vielu saraksti gan attiecībā uz gruntsūdeņiem, gan virszemes ūdeņiem ir jāizveido ar īstenošanas aktu divu gadu laikā un pēc tam jāpārskata ik pēc trim gadiem. Dalībvalstis īpaši izraudzītās reprezentatīvās monitoringa stacijās 24 mēnešu laikposmā veic katras novērojamo vielu sarakstā iekļautās vielas vai vielu grupas monitoringu. Monitoringa laikposms sākas sešu mēnešu laikā pēc novērojamo vielu sarakstu izveidošanas, bet paraugu ņemšana un analīze nav jāuzsāk minētā laikposma sākumā. Gruntsūdeņu sarakstā iekļautās vielas jāmonitorē vismaz reizi gadā. Virszemes ūdeņu sarakstā iekļautās vielas būtu jāmonitorē vismaz divas reizes gadā, savukārt attiecībā uz biotu un nogulsniem – vismaz reizi gadā.

13. **Novērojamo vielu sarakstos var iekļaut ne vairāk** kā piecas vielas vai vielu grupas attiecībā uz gruntsūdeņiem un desmit vielas vai vielu grupas attiecībā uz virszemes ūdeņiem. Mikroplastmasa un rezistences pret antimikrobiāliem līdzekļiem rādītāji tiks iekļauti tikai tad, ja būs pieejamas uzticamas paraugu ņemšanas un analīzes metodes. Komisijai ir uzdots 18 mēnešu laikā izstrādāt šādas metodes.
14. *ECHA* ir jā sagatavo zinātniski ziņojumi, lai palīdzētu Komisijai atlasīt novērojamo vielu sarakstā iekļaujamās vielas, ņemot vērā plašu zinātnisko informāciju, tostarp ieteikumus no kopējās īstenošanas stratēģijas saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu.

b) Monitoringa kopa

15. Attiecībā uz tādu vielu **monitoringa biežumu**, kuru aprīte ir līdzīga visuresošām noturīgām, bioakumulatīvām un toksiskām vielām, dalībvalstis var veikt šo vielu monitoringu mazāk intensīvi nekā tas ir vajadzīgs attiecībā uz prioritārām vielām, taču šāds monitorings būtu jāveic vismaz reizi trijos gados, ja vien vielas izmantošana vai emisija, vai tehniskās zināšanas un eksperta atzinums nepamato citu intervālu.
16. Attiecībā uz **sezonālajām izmaiņām** monitoringā dalībvalstīm, plānojot monitoringu, jāņem vērā vielu lietošanas maksimums. Ir paredzēts arī brīvprātīgs atbalsts monitoringa digitalizācijai.

17. Lai Komisija varētu vākt datus, divu gadu laikposmā ir obligāti jāveic **uz ietekmi balstīts monitorings** estrogēnām vielām virszemes ūdeņos. Komisija ar īstenošanas aktu nosaka šā monitoringa tehniskās specifikācijas. Lai garantētu, ka dalībvalstīm ir pietiekami daudz laika sagatavoties, monitoringa vietu skaits ir ierobežots un ar šo metodi savāktie dati tiek izslēgti no stāvokļa novērtējuma sešu gadu cikla beigās, kura laikā notiks šis divu gadu monitorings.
18. Attiecībā uz **vienoto monitoringa centru** Ūdens pamatdirektīvā ir iekļauts noteikums, kas paredz pakāpenisku pieeju, t. i., vispirms Komisijai ir jānovērtē centra īstenojamība un pēc tam tā iespējamā izveide. Centra izmantošana dalībvalstīs ir brīvprātīga.

c) Ziņošanas kopa

19. Attiecībā uz ziņošanu Padomes nostājā pirmajā lasījumā ir ietverti šādi elementi:
- ziņošana par stāvokli arī turpmāk notiks reizi sešos gados iesniedzamo upju baseinu apsaimniekošanas plānu (*RBMP*) ietvaros;
  - spēkā esošo noteikumu par starpziņojumu attiecībā uz pasākumu programmu svītros;
  - monitoringa dati, kas attiecas uz virszemes ūdeņu bioloģiskās kvalitātes faktoriem, ir jāziņo reizi trijos gados;
  - monitoringa dati, kas attiecas uz virszemes ūdeņu un gruntsūdeņu ķīmiskās kvalitātes faktoriem, ir jāziņo reizi divos gados. Dalībvalstis tiek mudinātas brīvprātīgi ziņot minētos datus katru gadu;
  - jaunie ziņošanas pienākumi būtu pilnībā jāaskaņo ar esošajiem elektroniskajiem datu sniegšanas mehānismiem;
  - dalībvalstis var iesniegt papildu kartes, kurās sniegta informācija par rādītājiem.

d) **Vielu kopa**

20. Attiecībā uz **vielām** Padomes nostājā pirmajā lasījumā ir ietverti šādi galvenie elementi:

- Attiecībā uz perfluoralkilvielām un polifluoralkilvielām (**PFAS**): *PFAS* summa gruntsūdeņos ir saskaņota ar Dzeramā ūdens direktīvu (*DWD*), kurā noteikts kvalitātes standarts (*KS*) 20 *PFAS* summai. Saskaņošana ar Dzeramā ūdens direktīvu ir dinamiska, un visi atjauninājumi, kas veikti attiecībā uz dzeramo ūdeni, automātiski attieksies uz gruntsūdeņiem. Turklāt, lai ņemtu vērā jaunas zinātnes atziņas un labāku izpratni par šo vielu kaitīgumu, attiecībā uz gruntsūdeņiem ir iekļauts kvalitātes standarts to četru *PFAS* summai, kas atzītas par tādām, kas rada būtisku risku cilvēka veselībai un videi. Attiecībā uz virszemes ūdeņiem 24 *PFAS* summai ir pievienota trifluoretiķskābe (*TFA*). Nākamajā pārskatīšanā Komisijai attiecībā uz gruntsūdeņiem un virszemes ūdeņiem ir jāapsver, vai *TFA* vajadzētu būt atsevišķam kvalitātes standartam vai tā arī turpmāk būtu jāiekļauj *PFAS* summā. Komisijai būtu arī jāapsver iespēja noteikt kvalitātes standartus attiecībā uz parametru “*PFAS* kopā”.
- Attiecībā uz **pesticīdiem**: attiecībā uz gruntsūdeņiem ir vienkāršots pesticīdu maznozīmīgu metabolītu kvalitātes standarts. Turklāt Komisijai ar īstenošanas aktu ir jāizveido zināmo pesticīdu metabolītu saraksts, norādot, vai tie ir nozīmīgi. Šis saraksts būtu jāpieņem 24 mēnešu laikā pēc šīs grozīšanas direktīvas stāšanās spēkā un pēc tam jāatjaunina saskaņā ar *RBMP* ciklu. Attiecībā uz virszemes ūdeņiem pesticīdu kopējā daudzuma vides kvalitātes standartu (*VKS*), ko sākotnēji ierosināja Komisija, aizstāj ar *VKS* to pesticīdu summai, kas jau ir iekļauti monitorējamo prioritāro vielu sarakstā (izņemot četrus pesticīdus, kas jāmonitorē biotā vai sedimentos, un glifosātu), ar vērtību 0,2 µg/l saldūdenī.

- Attiecībā uz **bisfenoliem**: bisfenols-A ir noteikts par prioritāru bīstamu vielu, tāpēc to iekļauj VKS direktīvas I pielikuma vielu sarakstā.
- Attiecībā uz **vielu izslēgšanu**: atrazīnu izslēdz.
- Attiecībā uz **summām un kopējiem daudzumiem**: Gruntsūdeņu direktīvā atkārtoti ievieš V pielikumu, kurā ietvertas “Vielas, uz kurām attiecas pārskatīšana” un uzskaitīta(-as) pēc iedarbības veida izraudzītu zāļu summa(-as) un bisfenolu summa, kas jāapsver nākamajā pārskatīšanā. Tāpat VKS direktīvā ir pievienots jauns III pielikums, kurā ietvertas “Pārskatāmās vielas” un uzskaitīta bisfenolu summa, pēc iedarbības veida izraudzītu pesticīdu summa(-as) un pēc iedarbības veida izraudzītu zāļu summa(-as), kas jāapsver nākamajā pārskatīšanā. Nākamajā pārskatīšanā Komisijai būtu arī jāapsver iespēja noteikt VKS virszemes ūdeņiem attiecībā uz pesticīdu kopējo daudzumu, zāļu kopējo daudzumu un bisfenolu kopējo daudzumu un noteikt kvalitātes standartu gruntsūdeņiem attiecībā uz zāļu kopējo daudzumu un bisfenolu kopējo daudzumu, izmantojot atbilstošas monitoringa metodes, lai gan tās nav iekļautas jaunajā III un V pielikumā.

e) **Horizontālo jautājumu kopa: definīcijas, pasākumi rašanās vietā; pārrobežu sadarbība; gruntsūdeņu ekosistēmas; stāvokļa nepasliktināšanās un ar to saistītie atbrīvojumi; paplašināta ražotāja atbildība; tiesu iestāžu pieejamība un termiņi, ievērošana, transponēšana un pārskatīšana**

21. Attiecībā uz **definīcijām** – gan “Prioritāras vielas”, gan “Prioritāras bīstamas vielas” tika pielāgotas 16. panta atkārtotai ieviešanai. Definīcijā “Upes baseinam specifiskas piesārņojošas vielas” tika precizēts, ka šādas piesārņojošas vielas nav vai vairs netiek identificētas par prioritārām vielām, bet tiek būtiskā apjomā novadītas vai ienestas upes baseinā vai apakšbaseinā konkrētas dalībvalsts teritorijā. Padomes nostājā pirmajā lasījumā ir pievienotas arī divas jaunas definīcijas, proti, “Uz ietekmi balstīta izraisītājvērtība” un “Ūdens objekta stāvokļa pasliktināšanās”, lai atspoguļotu attiecīgos jaunus noteikumus, kas ieviesti Ūdens pamatdirektīvā, kā arī pievienota definīcija “Dzeramais ūdens”, lai to pieskaņotu Dzeramā ūdens direktīvai.

22. Attiecībā uz **pasākumiem rašanās vietā** dalībvalstīm, sagatavojot savu pasākumu programmu, vispirms ir jāapsver avotu kontroles pasākumi saskaņā ar attiecīgajiem Savienības nozaru tiesību aktiem un pēc tam vajadzības gadījumā jāapsver arī pasākumi, lai samazinātu risku, ko rada esošais piesārņojums. Tas ir saistīts arī ar 16. panta atkārtotu ieviešanu un prasību Komisijai iesniegt priekšlikumus kontroles pasākumiem, lai izbeigtu vai pakāpeniski pārtrauktu prioritāro bīstamo vielu izplūdi, emisijas un zudumus 20 gadu laikā no dienas, kad minētajām vielām noteikts prioritāro bīstamo vielu statuss.
23. Attiecībā uz noteikumiem **pārrobežu sadarbība** ir racionalizēta. Tekstā ir arī precizēts, ka, ja dalībvalsts saskaras ar ārkārtas apstākļiem, jo īpaši ekstremāliem plūdiem, ilgstošu sausumu vai nopietniem piesārņošanas incidentiem, tai jāinformē ne tikai citas ietekmētās dalībvalstis un starptautisku upju baseinu saskaņošanas iestādes, bet arī Komisija.
24. Attiecībā uz **gruntsūdeņu ekosistēmām** ir atzīta nepieciešamība apkopot vairāk zināšanu par gruntsūdeņu ekosistēmu klātbūtni, nozīmīgumu un jutīgumu, lai varētu nodrošināt to aizsardzību nākotnē. Komisijai būtu jāsadarbojas ar dalībvalstīm saskaņā ar kopējo īstenošanas stratēģiju, lai izstrādātu metodiku gruntsūdeņu ekosistēmu klātbūtnes noteikšanai. Tiklīdz ir pieejama uzticama metodika, dalībvalstīm ir jānovērtē gruntsūdeņu ekosistēmu klātbūtne gruntsūdeņu objektos, kuru raksturlielumi varētu pamatot minēto ekosistēmu esamību. Ja klātbūtne apstiprinās, dalībvalstīm būtu jānosaka stingrāki standarti minēto ekosistēmu aizsardzībai, izņemot gadījumus, kad iepriekš noteiktie standarti cilvēka veselības aizsardzībai jau ir pietiekami stingri.
25. Ir ieviesta **pasliktināšanās** definīcija, kas atbilst spēkā esošajai judikatūrai, kā arī divi **papildu atbrīvojumi** saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvas 4. pantu, kurā noteikts, ka īslaicīga pasliktināšanās un pasliktināšanās pārvietošanas dēļ nav uzskatāma par Ūdens pamatdirektīvas pārkāpumu. Atbrīvojumi ietver noteiktas garantijas, lai nodrošinātu, ka netiek apdraudēti Ūdens pamatdirektīvas mērķi, jo īpaši saistībā ar dzeramo ūdeni.

26. Attiecībā uz **paplašinātu ražotāja atbildību** Komisijai trīs gadu laikā pēc šīs grozošās direktīvas stāšanās spēkā ir jā sagatavo ziņojums, lai jo īpaši izvērtētu, vai ir iespējams pieprasīt ražotājiem piedalīties to monitoringa programmu izmaksu segšanā, kas izstrādātas saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu, ja minētie ražotāji laiž ES tirgū produktus, kas satur prioritāras vielas un prioritāras bīstamas vielas.
27. Attiecībā uz **tiesu iestāžu pieejamību** Ūdens pamatdirektīvā iekļauj jaunus apsvērumus un jaunu pantu.
28. Attiecībā uz **termiņiem un ievērošanu** Padomes nostāja pirmajā lasījumā ievieš ievērojamu elastību dalībvalstīm ar tā dēvēto "*mutatis mutandis klauzulu*", proti:
- termiņu labas gruntsūdeņu ķīmiskās kvalitātes sasniegšanai attiecībā uz jaunieviestajām vielām var pagarināt līdz 2039. gadam un noteiktos apstākļos līdz vēl vienam *RBMP* atjauninājumam, t. i., līdz 2045. gadam;
  - tādi paši pagarinājumi ir ierosināti attiecībā uz jaunieviestajām prioritārajām vielām virszemes ūdeņos, un termiņu attiecībā uz prioritāro vielu atbilstību pārskatītajiem VKS var pagarināt līdz 2033. gadam un papildus iespējami pagarināt līdz 2039. gadam;
  - attiecībā gan uz gruntsūdeņiem, gan uz virszemes ūdeņiem dalībvalstis var piemērot termiņa pagarinājumus, kas pārsniedz vienu ciklu, ja mērķus nevar sasniegt minētajā laikposmā dabīgu nosacījumu dēļ;

- attiecībā uz robežvērtībām un upes baseinam specifiskām piesārņojošām vielām, ja VKS ir noteikts vai nu ES, vai valsts līmenī, dalībvalstīm līdz nākamā *RBMP* beigām ir jāsasniedz labi gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu ķīmiskās kvalitātes rādītāji, sākot no brīža, kad noteiktas vērtības vai VKS, paredzot iespēju pagarināt termiņu līdz vēl vienam *RBMP* atjauninājumam;
- ir ieviesta provizoriska pasākumu programma attiecībā uz jaunatklātām vielām gruntsūdeņos un virszemes ūdeņos, pārņemot pieeju, kas attiecībā uz jaunatklātām vielām virszemes ūdeņos tika izmantota VKS direktīvas 2013. gada pārskatīšanā;
- kā transponēšanas termiņš ir noteikts 2027. gada 21. decembris, lai nodrošinātu, ka ar pārskatītajiem standartiem saistītās prasības var ņemt vērā ceturtajā *RBMP*.

29. Visbeidzot, **pielikumus**, kuros uzskaitītas piesārņojošās vielas, atjauninās ik pēc sešiem gadiem. Šis cikls būs tāds pats arī attiecībā uz Eiropas Ķīmikāliju aģentūras (*ECHA*) ziņojumu publicēšanu, izņemot pirmo *ECHA* ziņojumu, kas jāpublicē pēc četriem gadiem. Ūdens pamatdirektīvas 16. un 17. pantu ievieš atkārtoti, tādējādi nodrošinot, ka pielikumu pārskatīšana notiks saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru.

IV. **NOBEIGUMS**

30. Padomes nostāja pirmajā lasījumā par šo grozošo direktīvu atbilst kompromisam, kas panākts Padomes un Eiropas Parlamenta sarunās, kuras sekmēja Komisija. Pēc pieņemšanas ar ierosinātajiem grozījumiem spēkā esošajās direktīvās tiks novērsti *REFIT* izvērtēšanā konstatētie trūkumi un tiks paaugstināts vides un cilvēka veselības aizsardzības līmenis pret ķīmiskā piesārņojuma nelabvēlīgo ietekmi.